

AYDINLANMA YOLUNDA

AYLIK POPÜLER BİLİM DERGİSİ

BİLİM ve TEKNİK

KONFERANSLARI

Amacımız

Halkımızın bilimin değişik konularını uzmanlarından dinleyerek bilimsel düşünme, sorgulama ve tartışma olanağına kavuşması için başlattığımız "Aydınlanma Yolunda Bilim ve Teknik Konferansları" dizisini, ara verilen yaz döneminin ardından yeniden başlattık. İsteyen herkesin serbestçe yararlandığı bu bilim hizmetinden amacımız, olabildiğince geniş kitlelerin, merak ettikleri konuları en yetkili ağızlardan dinlemelerini sağlamak ve kafalarındaki soruları serbestçe sunucuya iletebilmeleri için fırsat yaratmak. Konferansı izleme olanağı bulamayanlar için her sayıda, bir önceki ay süresince yapılan sunumların özetini bu sayfalarda yayımlıyoruz.

Ayrıca, isteyenler konferansların video çekimlerini CD halinde satın alabiliyorlar.

Konferanslar Tunus Cad. No: 80 Kavaklıdere Ankara adresindeki TÜBİTAK merkez binasında gerçekleştiriliyor.

Aydınlanma Konferanslarıyla ilgili görüş ve sorularınız için: Tel: (312) 427 06 25 e-posta: bteknik@tubitak.gov.tr

7 Ocak 2004

18:30

Türklerin Genetik
Kökeni ve
Toplumumuzdaki
Kalıtsal Hastalıklar

Prof. Dr. Aslı Tolun

Boğaziçi Üniversitesi Moleküler Biyoloji ve Genetik Bölümü
Türkiye Bilimler Akademisi Üyesi

14 Ocak 2004

18:30

Bazı Doğrular ve
Yanlışlar
Beyin

Prof. Dr. Sirel Karakaş

Hacettepe Üniversitesi Psikoloji Bölümü/Deneysel Psikoloji

11 Şubat 2004

18:30

**Tüp Bebek Teknik ve
Tedavileri: Bugünü ve
Yarını**

**Prof. Dr. Timur
Gürkan**

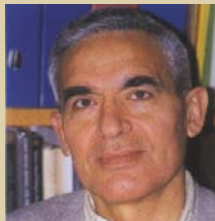
Hacettepe Üniversitesi
Tıp Fakültesi
Kadın Hastalıkları ve Doğum
Ana Bilim Dalı Öğretim Üyesi

18 Şubat 2004

18:30

Prof. Dr. Hadi Özbal
Boğaziçi Üniversitesi Kimya Bölümü

**MÖ 3. Binyılda
Anadolu'da
Madencilik ve
Bronz**

Bilim Tarihinden İzlenimler Bilimsel Devrim

Bilim ve Teknik Dergisi Aydınlanma Konferansları dizisinin 10 Aralık 2003'teki sunumunu, Bilim Tarihinden İzlenimler başlığında, Feza Gürsey Enstitüsü'nde bilim tarihi konusunda çalışmalarını sürdüren Prof. Dr. Erdal İnönü yaptı. İnönü sunumuna, bilim tarihinden izlenimler diye anlatmak istediğinin, bilimsel devrim konusu olduğunu vurgulayarak başladı. Bilimsel devrimin, 16.-17. yüzyıllarda, Orta ve Batı Avrupa'da yaşanan, bilime meraklı insanların, araştırmacıların yaptığı buluşların toplamı olarak açıklayan İnönü, bu yüzyıllar arasında çok çarpıcı, önemli buluşlar yapıldığını, bu buluşların, eski çağdan gelen ve iki bin yıl boyunca, zamanın üniversitelerinde, okullarında, kiliselerinde okutulan bilim geleneğini; Ptolemaios'un astronomisi, Aristoteles'in fiziği, Galenos'un tıbbını bütünüyle değiştirdiğini belirtti. Bu buluşların, kökten bir değişim yapıp yerine modern bilim uğraşısını getirdiği için devrim olduğunu ve bilimsel devrimin bir ülkede varolan siyasi yapıyı değiştiren siyasal devrimlerden bile daha önemli olduğunu vurguladı.

Bilim nasıl gelişmiş, fikirler birbirini nasıl etkilemiş, insanları nasıl etkilemiş, insanlar bundan nasıl yarar sağlamışlar, aralarında nasıl rekabetler olmuş, uluslararası rekabetler nasıl bilimden yararlanmış, sorularını geçmişten günümüze örnekler vererek anlatan İnönü, Osmanlı İmparatorluğu'nun bu gelişmelerin 300 yıl boyunca uzağında kaldığını, bilgi üretme yönteminin araştırmaya dayandığını 300 yıllık gecikmeyle fark edebildiğimizi belirtti. 16-17. yüzyıla kadar, Osmanlı Devleti ile Batı'daki krallıkların, güç, uygarlık, bilim bakımından aynı düzeyde olduğunu açıklayan İnönü, bilimsel devrimle Batı'nın yeni bilgi üretme yöntemini, bilginin araştırmayla, gözleme elde edilebileceğini bulduğunu, bu yöntemle birlikte gelişmenin başladığını belirtti. Batı Avrupa'daki ülkelerin hepsinin bu yöntem kavradıklarını, bunu uygulayarak bilimde yeni

ilerlemeler, onların uygulaması olarak teknolojiye yeni ilerlemeler yaptıklarını söyledi. Bilgi üretme yönteminin kaynağı olan üniversitelerle, akademilerle, bilim araştırma kurumlarıyla Türklerin, Cumhuriyetle, 1930'ların sonrasında tanışabildiklerini açıklayan İnönü, "böylece Batı ile aramızda 300 yıllık bir açık oldu, işte bu nedenle dünya ülkeleri arasında var olan yarışta hep gerideyiz, bu da gençliğimizin ülkelerinden uzaklaşmasına, Batı'ya beyin göçüne yol açıyor" dedi.

Sunumunda, Orta ve Batı Avrupa'daki ilerlemenin tarihsel bir sırasını da veren İnönü, bilimsel devrimin zemin hazırlayanları ve bilimsel devrimi yaratanları açıkladı. Dante, Erasmus gibi hümanistlerle 13.-15. yüzyıllar arasında, edebiyatta, insana yönelik yeni fikirler ortaya çıktığını söyleyen İnönü, devamında büyük keşiflerin ortaya çıktığını belirtti. Bu keşiflerin birçok teknik ilerlemeleri getirdiğini

açıklayan İnönü, devamında Rönesans'ın, sanatçıları ve yazarlarıyla, yeni bir sanat, yeni bir edebiyatı ortaya çıkardığını; bu insanların bir kısmının bilime de meraklı olduklarını, insan heykelini yapmak için, perspektif, geometrik açımlar kullandıklarını, anatomiye baktıklarını, dolayısıyla sanattaki bu ilerlemelerin bilimi de etkilediğini söyledi. Gelişmelerin devamında Reform hareketlerinin geldiğini vurgulayan İnönü, dinde reform yapılarak Katolik kilisesinin getirdiği doktrine karşı çıkıldı ve sonrasında bilimsel buluşlar ve 'Aydınlanma Çağı' geldi dedi. İnönü, dolayısıyla sanıldığı gibi Aydınlanma Çağı'nın bilimsel buluşları getirmediğini, bilimsel buluşların önce yapıldığını ve bu buluşların Aydınlanma Çağı'nı doğurduğunu, ardından da uygulamaların geldiğini vurguladı.

Bilimsel buluşları gerçekleştiren araştırmacıların yaşamlarına da değinen İnönü, uzun açıklamalarla Galilei'nin, yaşamını, keşiflerini, bilimsel çalışmalarını, karşılaştığı engelleri, baskıları ve onun bilimsel savaşımını anlattı.

Eski Yunan'dan gelen klasik görüşe göre, Dünya'nın Evren'in merkezinde sabit durduğu, Güneş'in, bütün gezegenlerin Dünya'nın etrafında döndüğünün kabul edildiğini söyleyen İnönü, bu görüşün, insanın dünyaya bakışına da bir rahatlık getirdiğini, insanların 'her şey bizim etrafımızda dönüyorsa biz Evren'in en önemli yaratıklarıyız' izlenimine kapıldıklarını belirtti. Aristoteles'in felsefesine koyduğu bu görüşü, Katolik kilisesinin de kendi dini doktrinini içerisine yerleştirdiğini açıklayan İnönü, Galileo Galilei'nin, dünyanın sabit olmadığını, hem Güneş'in etrafında, hem kendi etrafında döndüğünü ilk kez açıklayan Copernicus'un fikirlerinin doğru olduğunu gözlemleriyle anlayıp, bunu yüksek sesle söyledi; bu söylemini de, "Yıldızların Habercisi", "İki Evren Sistemi Üzerine Diyaloglar" gibi kitapları, herkesin okuyup, anlayabileceği bir dille, İtalyanca yazarak yaptı dedi.

İnönü sunumunun son kısmında, bilimsel gelişmenin her şeyden daha önemli olduğunu tekrarlayarak, 300 yıllık gecikmeyi büyük ölçüde kapattığımızı, karamsarlığa kapılmadan, bireyin kendine olan güvenle tüm engelleri aşabileceğini belirtti ve genç Bilim ve Teknik dergisi okurlarına seslenerek, bilimin karşısına dikilen ve dikilebilecek sınırlara, engellere aldırılmadan, yılmadan çalışmalarını önerdi. İnönü, dinleyenlerinin yönelttiği soruları da yanıtladı.

